

Informatiebijeenkomst energietransitie Betterwird

Agenda

Opening, door Jacob Klaas Star

- Probleemstelling: wat is het energievraagstuk op Betterwird?

Participatie: Sander Elverdink

- Hoe werkt een Omgevingsadviesraad?

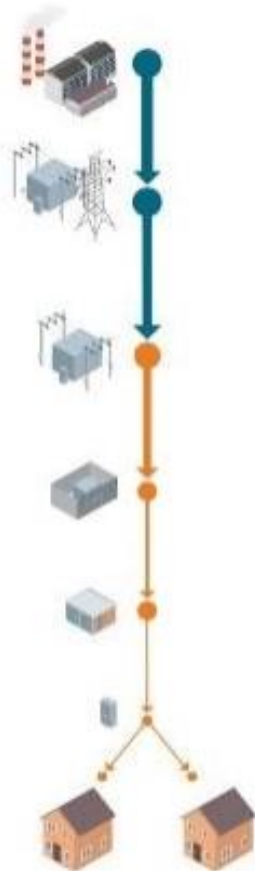
Pauze (~ 20:15 – 20:30)

Voorzitter Omgevingadviesraad; Henk Feitsma

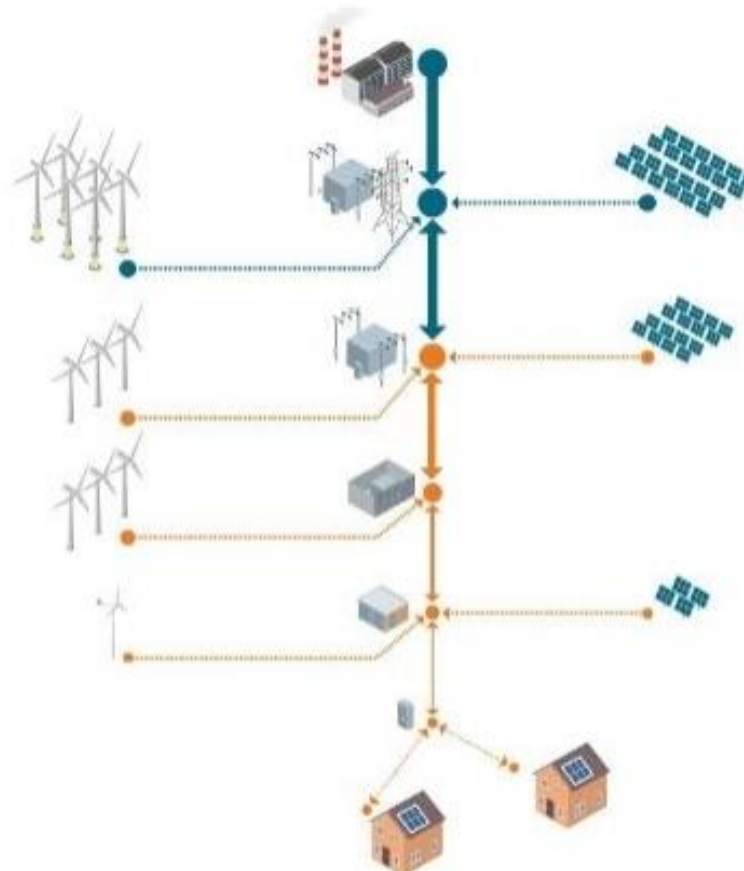
- Vragen uit de zaal
- Afsluiting en aanmeldprocedure

Naar een decentraal energiesysteem

Centrale elektriciteitsproductie

Centrale en decentrale elektriciteitsproductie

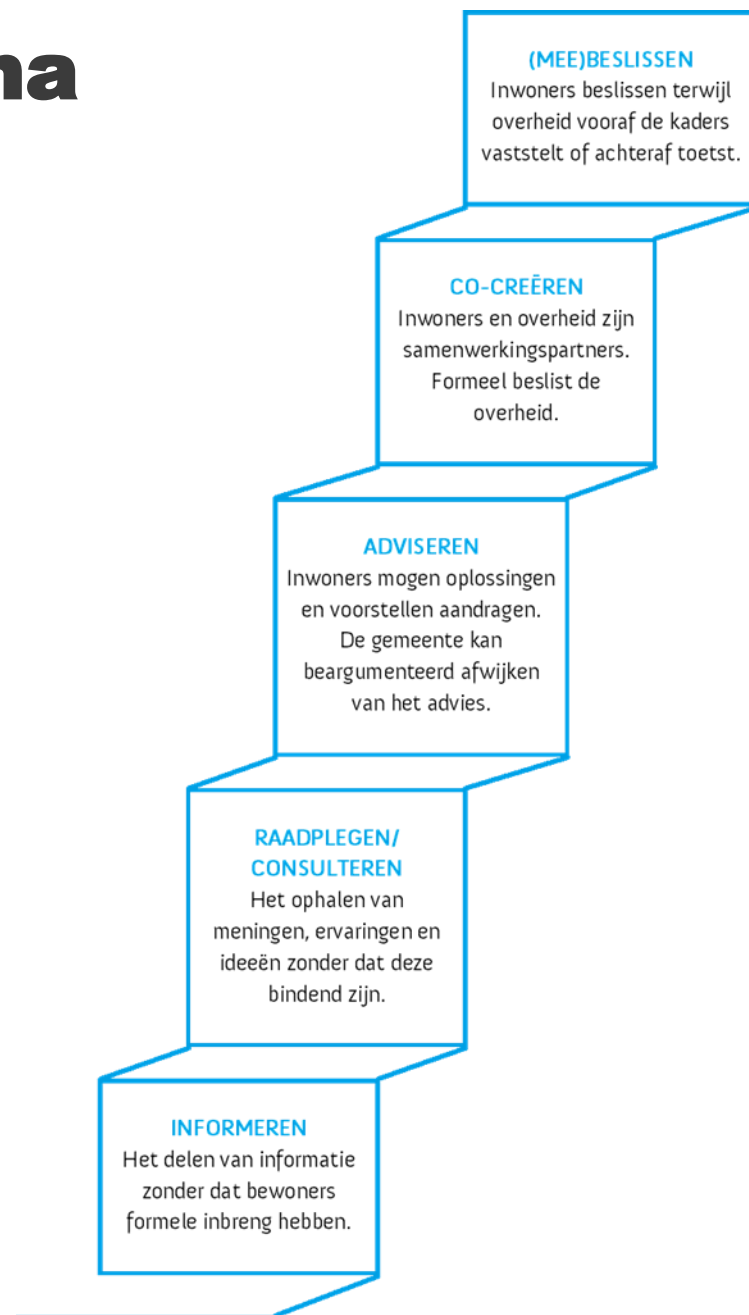
Energieprogramma

- Aanleiding:
 - Noodzaak verduurzaming (Klimaatwet)
 - Energie schaarser product (netcongestie)
 - **Lokale economie en leefbaarheid**
- Gemeentelijke strategie tot en met 2035
 - Hoeveel duurzame energie hebben we dan nodig?
 - Onder welke voorwaarden staan we dat toe?
 - Hoe betrekken we onze Mienskip?

Startnotitie energieprogramma

1. Focus op bewezen energietechnieken
2. Local-4-local principe: vraag en aanbod combineren
3. Kostprijs+ model
4. Meeprofitieren Mienskip: minimaal 50% lokaal eigendom
5. Participatie = adviseren aan de gemeenteraad

Betterwird

61 Bedrijven:
Internationale markt

Coöperatie Duurzaam Betterwird i.o.

6 koplopers

Arbeidsplaatsen: Direct = 3000

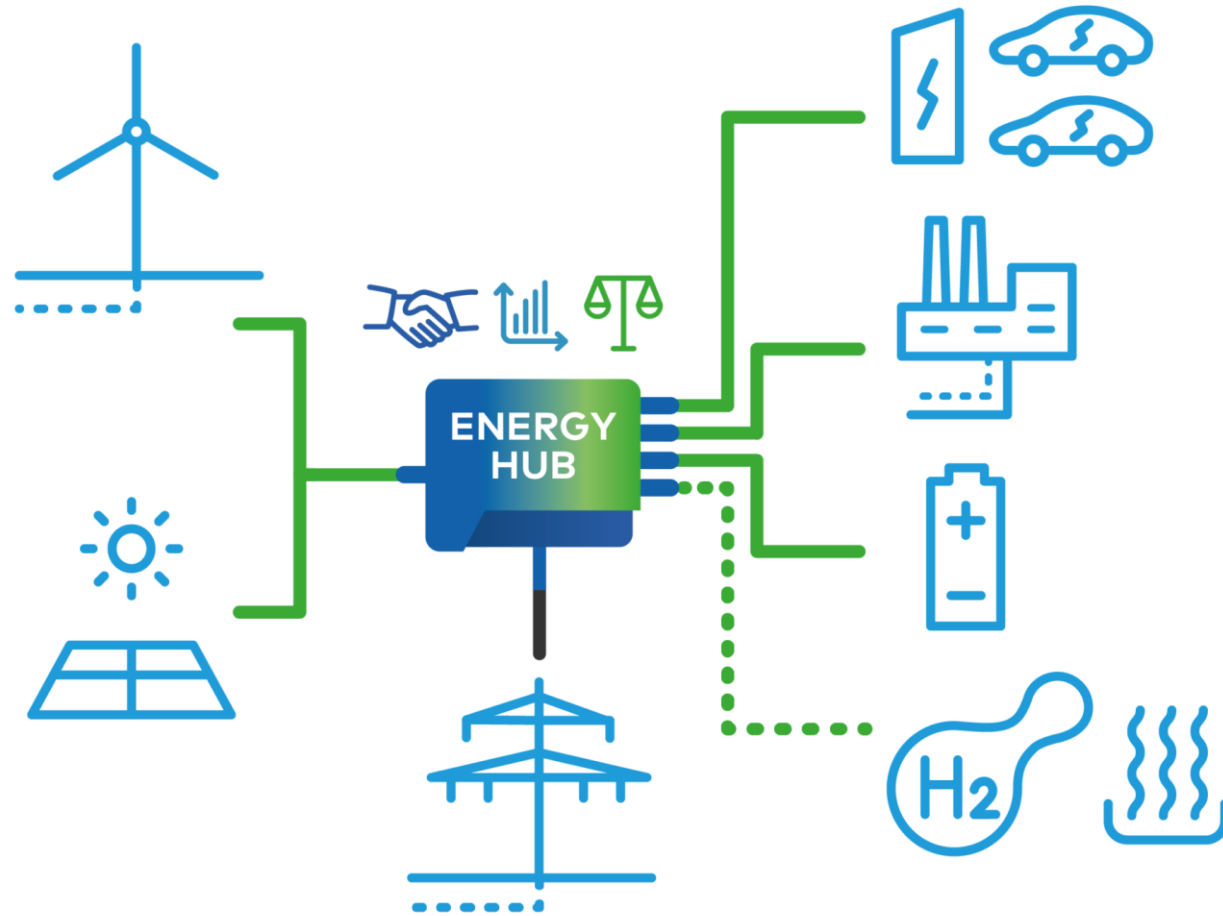
Energietransitie Betterwird

- Betterwird: één van de grootste energieclusters van Fryslân
- Coöperatie Betterwird = urgentie
- Lokale economie
- Wetgeving verduurzaming
- Marktwerving verduurzaming

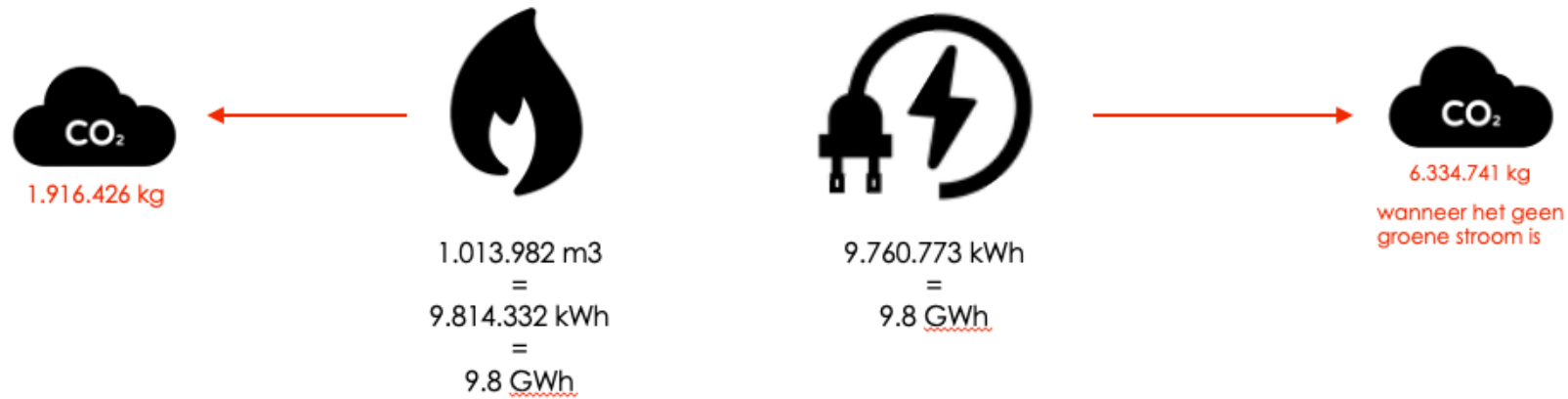
Kerdoelstelling energiehubs Betterwird:

Het lokaal realiseren van een betaalbare, betrouwbare en duurzame energievoorziening voor de bedrijven op Betterwird, die op lange termijn een voedingsbodem biedt voor de lokale economie.

Voorstel energiehubs

Betterwird

Energievraag:

duurzaam elektra + van het gas af + buffer =

$$10 + 10 + 5 = 25 \text{ GWh}$$

25 GWh komt overeen met 10.000 woningen

Netcongestie Onderstation Dokkum

Congestie sinds feb 2023

Sloop-nieuwbouw OS

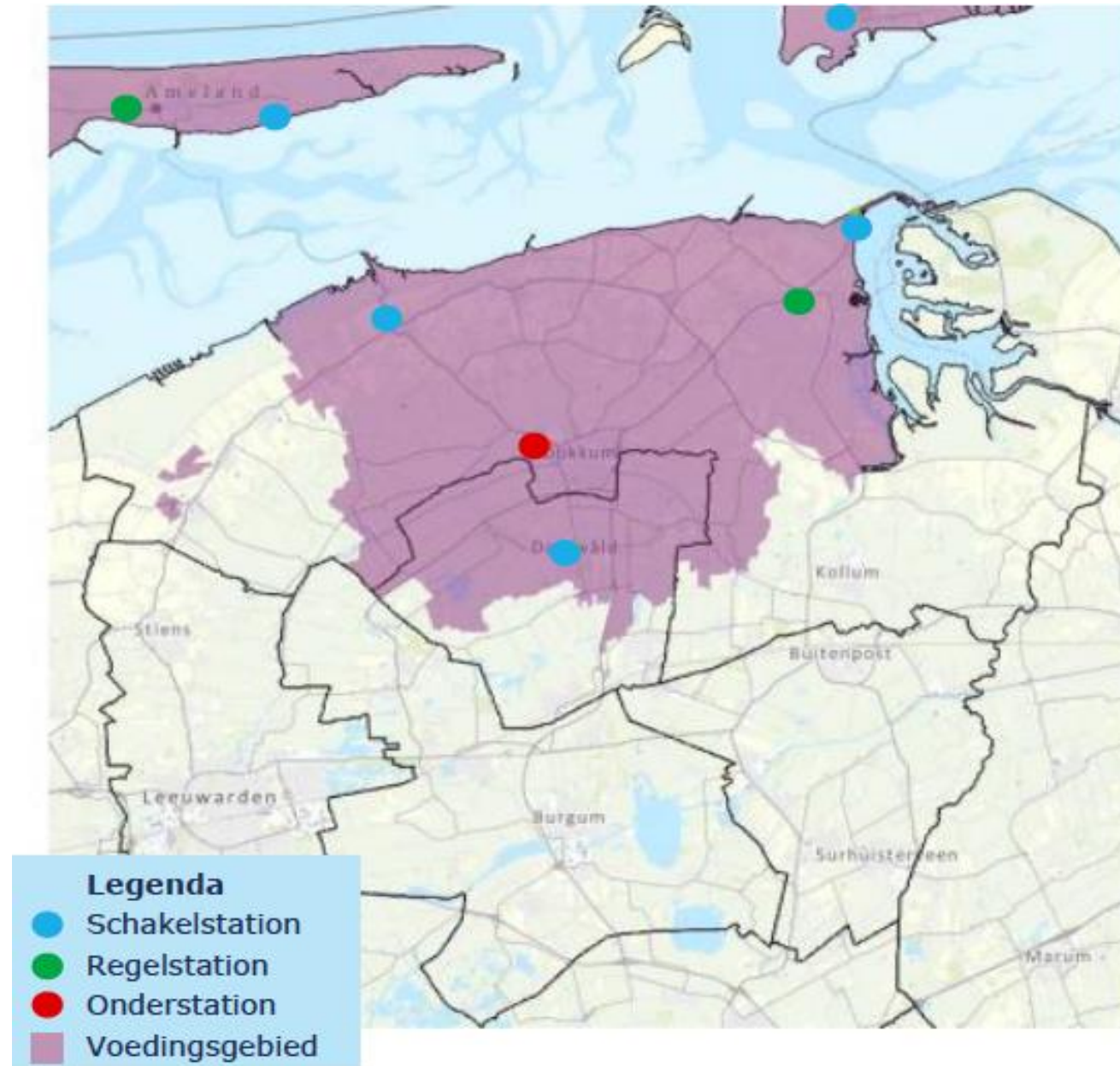
Start 2025

Vergunning 2026?

Oplevering 2031?

Bandbreedte vijf jaar!

2e OS in de regio?

STAP 1: Achter de meter

Slimme oplossingen bij je bedrijf

- **Optimaliseren** van eigen afname
- Voorzien in **eigen verbruik** met zon op dak, wind op eigen terrein en opslag
- **Inzicht** krijgen in 3 maanden

STAP 2: Smart Energiehub

Energie delen met buurbedrijven

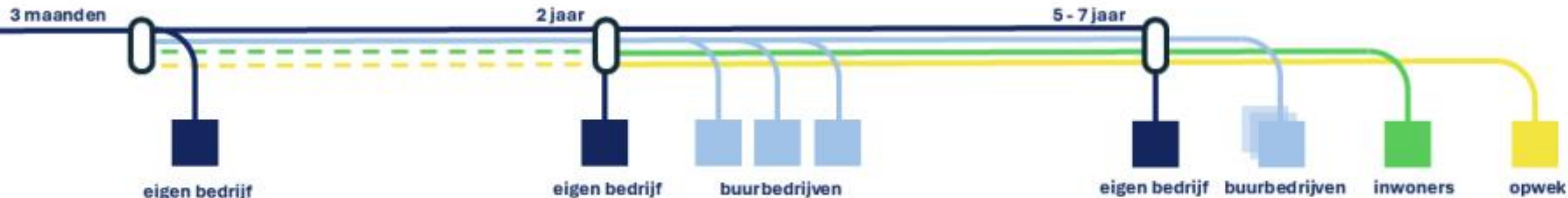
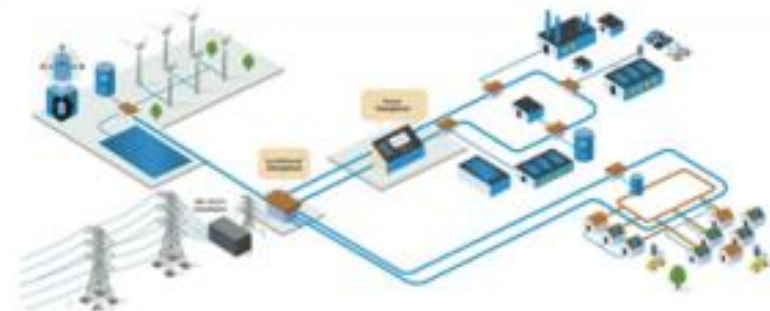
- **Capaciteit delen** op het onderstation met groepscontracten
- **Vestigingsklimaat** versterken
- **Simuleren van prijs en gelijktijdigheid** bij lokaal koppelen van vraag en aanbod

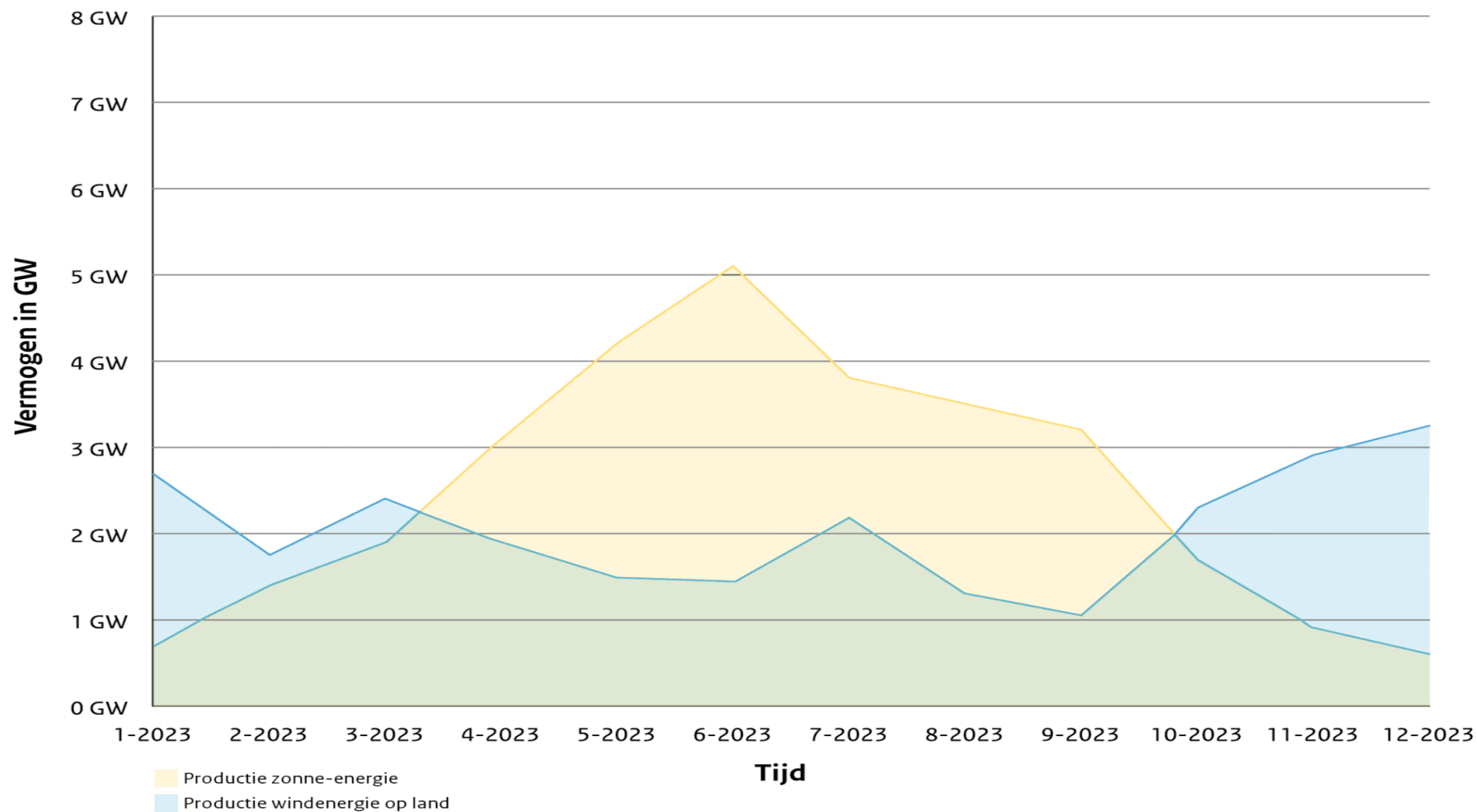
STAP 3: Local4Local Energiehub

Energie opwekken en delen met buurbedrijven én inwoners

- **Duurzame opwek** samen realiseren
- **Verbinden** vraag en aanbod met maximaal lokaal eigendom
- Betrouwbare lokale energie levering en tegen **kostprijs+**
- Inwoners doen mee via **energiecoöperaties**
- Bouwen aan het energiesysteem van **de toekomst**

Productie zonne- en windenergie op land in Nederland (2023)

GEMEENTE

NOORD
EAST FRYSLÂN

Netbewuste maatregelen

- Energiebesparen (dempen van de piek)
- Cable pooling (zon en wind op een kabel)
- Batterijen, achter de meter
- Inzet bewezen technieken:
 - Zon, wind en biogas

Quick scan

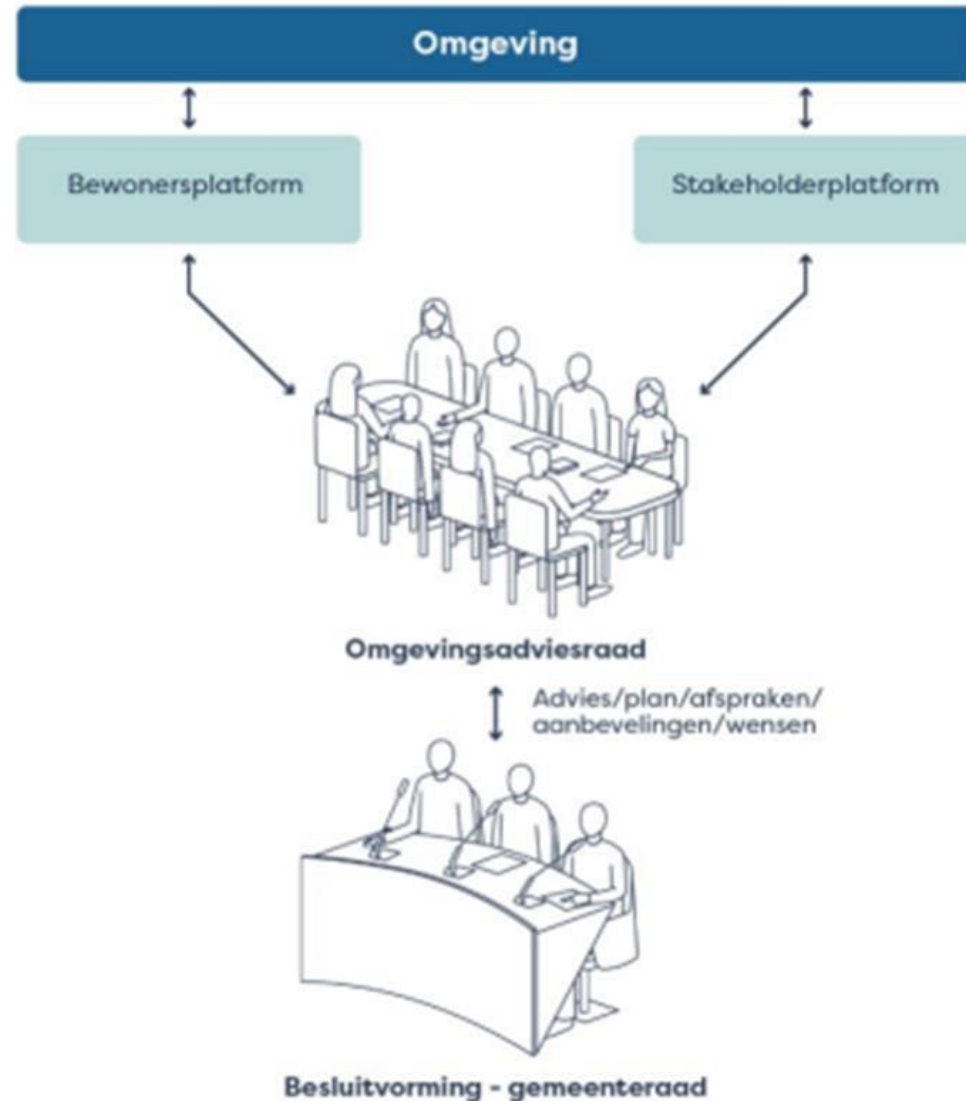
- Ten behoeve van de dialoog deden we een verkenning
- Ruimtelijke en financiële verkenning windenergie
- Cable pooling: 2 turbines inpassen bij zonnepark
- Niet voldoende opwekking voor lange termijn

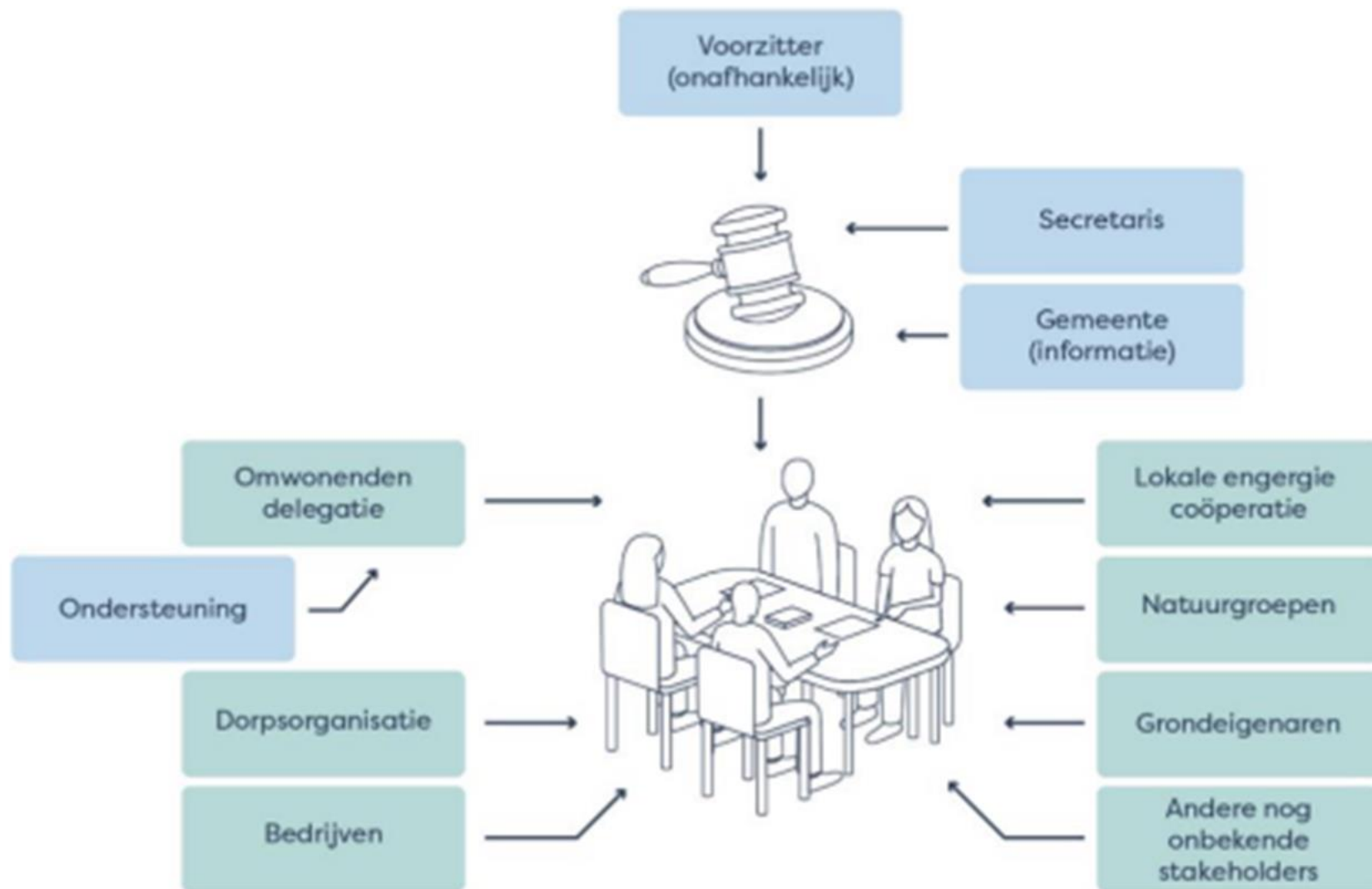
Wel ruimte voor S turbines: voor cable poolen meest logische plek naast het zonnepark.

Participatie: Omgevingsadviesraad (OAR)

- Alle belanghebbenden aan één tafel
- Gelijkwaardig dialoog
- Belangen en argumenten verwerken in advies aan gemeenteraad
- Consensus over advies i.p.v. consensus over oplossing

Inrichting omgevingsadviesraad

Opties betrokkenheid bewoners

1. Delegatie van 2-3 personen aan overlegtafel
 - 6 bijeenkomsten OAR + 5 bijeenkomsten bewonersplatform
2. Bewonersplatform (tweede ring)
 - Bespreekt bijeenkomsten voor en na
 - Iedereen mag meedoen
3. Op de achtergrond: nieuwsbrief en website
 - Intekenlijsten

Planning

- Vanaf september '26 t/m april '27
- Gemeente: besluit energieprogramma rond zomer 2027
- www.noardeast-fryslan.nl/energieprogramma

Pauze

Omgevingsadviesraad Betterwird

Onafhankelijk voorzitter; Henk Feitsma

Bewonersbegeleider; Buro RO, Alfred Hamstra

Secretariaat; Koersvast Notulering, Jelly Bruining

Gemeente ondersteunende adviseurs;

Rob Rietveld, NPBO

Sander Elverdink

Jacob Klaas Star

Joke Heida, communicatie

Petra van der Veen, bedrijvencontactfunctionaris

Vragen uit de zaal

